

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

صور تجلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد (M.A)

نام و نام خانوادگی دانشجو: آزاده علی پور دولت آباد در تاریخ ۱۳۹۱/۱۰/۱۰
رشته: روان شناسی تربیتی

از پایان نامه خود با عنوان: رابطه ابعاد کمال گرایی و عزت نفس مشروط با
ابعاد وانمودگرایی در دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی
واحد یاسوج

با درجه و نمره دفاع نموده است.

نام و نام خانوادگی اعضاء هیأت داوری سمت امضاء اعضاء هیأت داوری

۱ - استاد راهنما: دکتر سیده مریم حسینی

۲ - استاد مشاور: دکتر سلطانعلی کاظمی

۳ - استاد داور: دکتر زارعی

۴ - استاد داور: دکتر جاویدی

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد مرودشت

دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی

پایان‌نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

گرایش: روان‌شناسی تربیتی

عنوان:

رابطه ابعاد کمال‌گرایی و عزت‌نفس مشروط با ابعاد وانمودگرایی در
دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد یاسوج

استاد راهنما:

دکتر سیده مریم حسینی

استاد مشاور:

دکتر سلطانه‌علی کاظمی

نگارش:

آزاده علی‌پور دولت‌آباد

پاییز ۹۱

تقدیم به

دستان مهربان و پرتلاش پدرم و فداکاری‌های مادرم که وجودشان آرامش‌بخش و محبتشان

گرمی‌بخش زندگی‌ام است و در تمام مراحل زندگی، همواره مشوق و همراهم بوده‌اند.

سپاسگزاری

اولین سپاس به پیشگاه ذات مقدس پروردگار که هر چه هست، از اوست.

کمال تشکر و احترام از استاد ارجمند سرکار خانم دکتر حسینی استاد راهنمای محترم که با راهنمایی‌های

ارزنده و بی‌دریغ خود، دلسوزانه مرا یاری نموده‌اند و همواره کلام و رفتار آموزنده ایشان مایه دلگرمی من بوده است.

کمال تشکر و احترام از استاد گرانقدر جناب آقای دکتر کاظمی استاد مشاور و مدیر گروه محترم که با نظرات و

راهنمایی‌های سازنده، صبورانه مرا یاری نموده و همواره مرا مرهون لطف و محبت خویش قرار داده‌اند.

همچنین وظیفه خود می‌دانم شایسته‌ترین تقدیر و تشکر خود را به استاد محترم جناب آقای خسرو رضائی

تقدیم کنم که بزرگواری و پدرانیه مرا حمایت کردند و از خداوند منان برای ایشان سعادت، سلامت و توفیق روزافزون را

طالبم.

تشکر و سپاس از اساتید بزرگوار جناب آقای دکتر زارعی و جناب آقای دکتر جاویدی که قبول زحمت کرده و

داوری این پژوهش را به عهده گرفته‌اند و تشکر و سپاس از برادر بزرگوار جناب آقای مهندس کریمی که قبول زحمت

نموده و نظارت جلسه را به عهده دارند.

چکیده:

هدف از انجام این پژوهش بررسی رابطه ابعاد کمال‌گرایی و عزت‌نفس مشروط با ابعاد وانمودگرایی در دانشجویان کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد یاسوج بود. روش پژوهش، توصیفی و از نوع همبستگی می‌باشد. در این پژوهش، کمال‌گرایی و عزت‌نفس مشروط متغیرهای پیش‌بین و وانمودگرایی به عنوان متغیر ملاک محسوب می‌شدند. جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان کارشناسی ارشد که تعداد آنها ۵۰۰ نفر بود و نمونه آماری پژوهش شامل ۲۰۱ نفر از دانشجویان کارشناسی ارشد بودند. برای گزینش نمونه پژوهشی، روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای مورد استفاده قرار گرفت. برای سنجش کمال‌گرایی از مقیاس چندبعدی کمال‌گرایی فراست (۱۹۹۰) برای سنجش عزت‌نفس مشروط از مقیاس عزت‌نفس مشروط کرنیس (۲۰۰۳) و برای سنجش وانمودگرایی مقیاس چندبعدی وانمودگرایی کلانس (۱۹۸۰) استفاده گردید. نتایج حاصل از پژوهش حاضر نشان داد که بین ابعاد کمال‌گرایی و ابعاد وانمودگرایی همبستگی مثبت معنی‌دار وجود دارد. قابل ذکر است که بین عزت‌نفس مشروط و ابعاد وانمودگرایی همبستگی مثبت معنی‌داری وجود دارد. همچنین تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد که ابعاد کمال‌گرایی و عزت‌نفس مشروط پیش‌بینی‌کننده‌های ابعاد وانمودگرایی هستند.

کلید واژه‌ها: کمال‌گرایی، عزت‌نفس مشروط، وانمودگرایی

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
الف	چکیده
ب	چکیده انگلیسی
ج	تقدیم به
د	سپاسگزاری
	فهرست مطالب
	فصل اول: کلیات طرح
۲	مقدمه
۵	بیان مسئله
۸	اهمیت و ضرورت پژوهش
۹	اهداف پژوهش
۹	فرضیه‌های پژوهش
۱۰	تعاریف نظری و عملیاتی متغیرها
۱۲	جمع بندی
	فصل دوم: ادبیات و پیشینه پژوهش
۱۵	وانمودگرایی
۱۶	نظریه‌ها و توصیف وانمودگرایی
۱۹	سازه‌های شخصیتی مرتبط با وانمودگرایی
۲۰	چه کسانی بیشتر در معرض وانمودگرایی قرار دارند؟
۲۱	وانمودگرایان موفقیت‌های خود را چگونه تفسیر می‌کنند؟
۲۲	مقایسه زنان و مردان در وانمودگرایی

۲۳	درمان
۲۴	راهبردهای مقابله وانمودگرایی
۲۶	ابعاد کمال گرایی
۲۷	نظریه‌های کمال گرایی
۲۹	ویژگی‌های دانشجویان کمال‌گرا
۳۰	کمال گرایی و جنسیت
۳۰	به چه کسانی کمال گرایی می‌گویند؟
۳۱	عوامل خانوادگی موثر در ایجاد کمال گرایی
۳۲	مفهوم عزت نفس
۳۳	نحوه شکل‌گیری عزت نفس
۳۳	دیدگاه روان‌شناختی درباره عزت نفس
۴۳	پیشینه پژوهش

فصل سوم: روش پژوهش

۵۹	روش پژوهش (طرح پژوهش)
۵۹	جامعه آماری
۵۹	نمونه و روش نمونه‌گیری
۶۱	ابزارهای اندازه‌گیری پژوهش
۶۱	مقیاس پدیده وانمودگرایی کلانس
۶۱	روایی مقیاس کلانس
۶۲	پایایی مقیاس کلانس
۶۲	روش نمره‌گذاری مقیاس کلانس

۶۲ پرسش نامه عزت نفس مشروط کرنیس

۶۲ روایی عزت نفس مشروط کرنیس

۶۳ پایایی عزت نفس کرنیس

۶۳ مقیاس کمال گرایی فراست

۶۳ اعتبار و روایی مقیاس کمال گرایی فراست

۶۴ روش اجرایی پژوهش

۶۴ ملاحظات اخلاقی پژوهش

فصل چهارم: یافته های پژوهش

۶۷ یافته های توصیفی

۶۷ یافته های استنباطی

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۷۹ خلاصه پژوهش

۸۰ بحث و نتیجه گیری پیرامون فرضیه های پژوهش

۸۳ محدودیت های پژوهش

۸۳ پیشنهاد های پژوهش

منابع

پیوست ها : عنوان

I پیوست الف: پرسش نامه کمال گرایی فراست

III پیوست ب: پرسش نامه وانمود گرایی

V پیوست ج: پرسش نامه عزت نفس مشروط

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۶۰	جدول ۱-۳ ویژگی‌های جمعیت شناختی گروه نمونه
۶۷	جدول ۱-۴ میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش
۶۹	جدول ۲-۴ ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش
۷۰	جدول ۳-۴ همبستگی میان عزت‌نفس مشروط و ابعاد وانمودگرایی
۷۱	جدول ۴-۴ پیش‌بینی بعد عدم شایستگی با استفاده از عزت‌نفس مشروط و ابعاد کمال‌گرایی
۷۲	جدول ۵-۴ پیش‌بینی بعد کمال‌گرایی با استفاده از عزت‌نفس مشروط و ابعاد کمال‌گرایی
۷۳	جدول ۶-۴ پیش‌بینی بعد ترس از شناخته‌شدن با استفاده از عزت‌نفس مشروط و ابعاد کمال‌گرایی
۷۴	جدول ۷-۴ پیش‌بینی بعد اسناد موفقیت به شانس با استفاده از عزت‌نفس مشروط و ابعاد کمال‌گرایی
۷۵	جدول ۸-۴ پیش‌بینی بعد عدم پذیرش شایستگی با استفاده از عزت‌نفس مشروط و ابعاد کمال‌گرایی
۷۶	جدول ۹-۴ پیش‌بینی بعد عدم درونی کردن موفقیت‌ها با استفاده از عزت‌نفس مشروط و ابعاد کمال‌گرایی
۷۷	جدول ۱۰-۴ پیش‌بینی بعد نگرانی از اشتباه با استفاده از عزت‌نفس مشروط و ابعاد کمال‌گرایی
۷۸	جدول ۱۱-۴ پیش‌بینی بعد خود ناتوان‌سازی با استفاده از عزت‌نفس مشروط و ابعاد کمال‌گرایی

فصل اول

کلیات طرح

مقدمه

سالیان متمادی است که محققین تلاش می‌کنند تا به این سؤال پاسخ دهند که چرا بعضی افراد برانگیخته می‌شوند تا به بالاترین سطح پیشرفت و موفقیت دست یابند، اما بعضی دیگر برانگیخته می‌شوند تا از موفقیت اجتناب کنند. پاسخ‌گویی به این سئوالات ساده نبوده، زیرا در شکل‌گیری انگیزه پیشرفت و رسیدن به موفقیت عوامل مختلفی همچون خانواده، فرهنگ و اجتماع نقش مؤثری ایفا می‌کنند. (پییر^۱، ۱۹۹۵؛ کاتیگ باک^۲، ۱۹۹۸).

آدمی از آغاز پیدایش روی این کره خاکی، همواره نسبت به ویژگی‌های روانی و رفتاری خویش کنج‌کاو بوده و در جستجوی راه و روش و معیارهایی برای شناخت این ویژگی‌ها و نتیجتاً بهبود زندگی خود کوشش کرده است (شاملو، ۱۳۸۶).

یکی از ویژگی‌های شخصیتی پدیده وانمودگرایی است. این پدیده به نظر می‌رسد نزد افرادی که به نحوی در زندگی خود موفق بوده‌اند و از نظر دیگران افرادی مهم و مؤثر هستند، دیده می‌شود تا حتی در افرادی عادی که از نظر دیگران موفق بوده‌اند کمابیش می‌تواند وجود داشته باشد. پدیده وانمودگرایی برای اولین بار توسط کلانس مطرح شد. بر اساس نظرات کلانس درباره این پدیده، افرادی که دارای سطوح پیشرفت بالایی در یکی از رشته‌ها با مشاغل خود هستند، دارای یک احساس غیرواقعی و کاذبی در مورد خودشان می‌باشند، به طوری که خود را لایق این همه تعریف و تمجید نمی‌دانند.

واژه وانمودگرایی به معنی شخصی است که واقعی و اصیل نیست و چهره‌ای غیر از آنچه هست، از خود نشان می‌دهد (نقل از شهنی بیلاق، ۱۳۸۶).

---

¹ Pier

² Cotig- bok

محققین با بهره‌گیری از پژوهش‌های تجربی به بررسی انگیزه کسب موفقیت در زنان و مردان پرداخته و مدل‌های مختلفی برای توصیف چگونگی شکل‌گیری انگیزه پیشرفت یا علل عدم گرایش به آن ارائه نموده‌اند. ارائه این مدل‌ها کمک مؤثری برای توصیف رفتار پیشرفت و موفقیت بوده‌اند. ولی هیچ کدام نتوانسته‌اند به طور روشن به سئوالات گسترده درباره چرایی اختلاف رفتار پیشرفت زنان و مردان پاسخ دهند. یکی از ابهامات موجود در رفتار پیشرفت وجود رفتارهایی در چارچوب رفتار اجتناب از موفقیت است. (مهرابی زاده هنرمند، ۱۳۸۴).

این واقعیت که کمال‌گرایی با ویژگی‌هایی مثل عزت‌نفس و خود کارآمدی پایین ارتباط دارد، باعث می‌شود سایر متغیرهایی که با عزت‌نفس و عملکرد، در رابطه نزدیکی هستند به عنوان متغیری مطرح شوند که به صورت بالقوه، امکان دارد دارای همبستگی با کمال‌گرایی باشند. یکی از این متغیرها رفتارهای وانمودگرایی است. (گنجی، ۱۳۷۶).

منظور از اصطلاح عزت‌نفس، عمدتاً ارزشیابی ذهنی است، مبنی بر اینکه شخص با ارزش است یا برعکس شخصی است بد، ناشایست، یا بی ارزش. بنابراین عزت‌نفس قسمت ارزشیابانه خودپنداره است. به نظر کوپراسمیت (۱۹۶۷) عزت‌نفس، نوعی ارزشیابی است که فرد در خصوص خود انجام می‌دهد و معمولاً آن را حفظ می‌کند که این امر بیانگر نوعی نگرش تأیید یا عدم تأیید است. پس عزت‌نفس قضاوت شخصی از ارزشمندی خود است.

بسیاری از روان‌شناسان عزت‌نفس را به عنوان عاملی معرفی می‌کنند که انگیزش اشخاص، شغل، موفقیت تحصیلی و رضایت شغلی اشخاص را تحت تأثیر قرار می‌دهد (کروجر، وهس، ۲۰۰۳). معتقدند افرادی که احساس خوبی در مورد خود دارند به آسانی تعارض‌ها را پشت سر گذاشته، در مقابل فشارهای منفی ایستادگی می‌کنند و به خوبی می‌توانند از زندگی لذت ببرند. در واقع آنها راه رسیدن به کمال و پیمودن مدارج رشد و پیشرفت دوری از وانمودگرایی را در عزت‌نفس یافته‌اند. از آنجایی که عزت‌نفس سازه‌ای است که در بین روان‌شناسان و محققین علوم انسانی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است، تحقیقات بسیاری در زمینه عزت‌نفس و در رده‌های مختلف سنی و پایه‌های مختلف تحصیلی از دبستان تا دانشگاه انجام شده، اما چون

دوره جوانی مرحله پرکشمکش و گاه دشواری در زندگی محسوب می‌شود و باعث توجه بیشتر جوانان به ادراک از خود و متمایز شدن عزت‌نفس و اهمیت بیشتر ارزیابی دیگران از خود در آنها می‌شود از این رو برای مدت‌های طولانی تحقیق بر عزت‌نفس در جوانان و نوجوانان به طور عمده بر عزت‌نفس کلی استوار بود. در دهه اخیر توجه محققین به جنبه جدیدی از عزت‌نفس به نام عزت‌نفس مشروط و عزت‌نفس غیرمشروط به خصوص در دوره جوانی معطوف شده است. عزت‌نفس غیرمشروط، همان عزت‌نفس حقیقی است که فرد نیاز به تحسین و تأیید دیگران ندارد و در احساساتی همچون «من یک فرد خوب هستم» یا «من بیشتر چیزها را در مورد خودم دوست دارم» متجلی می‌شود.

عزت‌نفس مشروط شکل خاصی از عزت‌نفس است که مشروط به نتایجی است که فرد در حوزه خاصی به دست می‌آورد و به شدت مشروط به کسب موفقیت در آن زمینه است (کروکر و ولف، ۲۰۰۱).^۱ در واقع افراد با عزت‌نفس مشروط، دل مشغول چگونگی انجام و کارایی در کارها و ارزیابی دیگران هستند (کرنیس، ۲۰۰۳)، و عزت‌نفس در آنها وابسته به برآورده شدن معیارها و انتظارات جامعه است و این شکل عزت‌نفس می‌تواند مشروط به حوزه‌های مختلفی باشد به طوری که موفقیت در این زمینه‌ها عزت‌نفس را به شدت تحت تاثیر قرار می‌دهد (کروکر و ولف، ۲۰۰۱).

لذا در پژوهش حاضر با توجه به اهمیت موضوع و همبستگی عزت‌نفس مشروط با ابعاد کمال‌گرایی و ابعاد وانمودگرایی، به بحث پیرامون بخش دوم عزت‌نفس که عزت‌نفس مشروط می‌باشد، پرداخته می‌شود. از آنجایی که وانمودگرایی در چند دهه اخیر مورد توجه محققان قرار گرفته، از دیدگاه‌های مختلف بررسی شده و عده‌ای عوامل مؤثر بر آن را جستجو و بررسی کرده‌اند که از بین این عوامل ویژگی کمال‌گرایی و عزت‌نفس مشروط از اهمیت ویژه‌ای برخوردارند.

---

¹ Crocker & volf

بیان مسئله

کلانس و ایمز (۱۹۷۸)، برای نخستین بار بر اساس مشاهدات بالینی خود در درمانگاه‌های دانشگاهی، با مراجعینی روبرو شدند که علی‌رغم موفقیت شغلی و تحصیلی و کسب مدارج عالی تحصیلی، قادر به درونی کردن موفقیت نبودند، موفقیت را به شانس نسبت می‌دادند و خود را شایسته این موفقیت نمی‌دانستند. به نظر این محققین، وانمودگرایان در یک چرخه معیوب از احساسات نامطلوب قرار می‌گیرند. در این چرخه معیوب، آنها پس از تلاش بسیار به موفقیت می‌رسند. پس از رسیدن به موفقیت احساس رهایی و راحتی می‌کنند اما از آن راضی نیستند، زیرا موفقیت را ناشی از تلاش می‌دانند نه توانایی و هوش بالا. سرانجام موفقیت را جزیی از خود نمی‌پندارند و احساس می‌کنند که رفتارهای آنها در کسب موفقیت فریب‌کارانه است و احساس ناخوشایندی را تجربه می‌کنند که همراه با تردید، اضطراب و نگرانی از آینده است. این چرخه معیوب در رویارویی با شرایط موفقیت‌آمیز آشکار می‌شود و با ناخشنودی از موفقیت همراه است که می‌تواند منجر به تداوم و استقرار وانمودگرایی شود.

اگر فردی بیشتر از ۵ تا از این ویژگی‌ها را تجربه کند مبتلا به وانمودگرایی است: توصیف خود به عنوان فردی فریب‌کار، عدم پذیرش تأییدها و ستایش‌ها و شناخته‌شدن از سوی دیگران، ترس از شکست، ترس از شناخته‌شدن به عنوان فردی فریب‌کار، احساس عدم توانایی و فقدان شایستگی، عدم درونی کردن موفقیت‌ها، به طوری که آنها را متعلق به خود نمی‌داند و اسناد موفقیت به شانس یا تلاش، یعنی اسنادهای متغیر بیرونی.

هسته اصلی وانمودگرایی را به سه بخش می‌توان تقسیم کرد: هسته اول، حس وانمودگرایی است، این اعتقاد که دیگران آنها را مطلوب‌تر از آن چه واقعاً هستند، می‌بینند. هسته دوم، ترس از شناخته شدن به عنوان فردی فریب‌کار است و هسته سوم، مشکلاتی در درونی کردن موفقیت و ارائه رفتارهایی است که این احساس را تداوم می‌بخشد، مثل تمایل به نسبت دادن موفقیت به عواملی مثل شانس.

یکی دیگر از ویژگی‌های شخصیتی وانمودگرایان، کمال‌گرایی است. کمال‌گرایی را عقیده و باوری می‌دانند که با مجموعه‌ای از معیارهای بسیار بالا برای عملکرد، گرایش به قانون همه یا هیچ و رسیدن به نتایج بی‌نقص و کامل مشخص می‌شود.

وانمودگرایی ویژه افراد موفق است، بسیاری از اشخاص توانمند و تیزهوش، علی‌رغم قابلیت‌ها و موفقیت‌های روزافزون، هیچ احساس درونی، نسبت به توانمندی‌ها و قابلیت‌های خود ندارند، بلکه معتقدند، به گونه‌ای دیگران را فریب می‌دهند و باعث شده‌اند، آنان این‌گونه در موردشان بیندیشند که افرادی باهوش و توانمند هستند. افرادی که بر این عقیده‌اند، موفقیت‌های خود را به شانس، طلسم، خطاهای کامپیوتری و عوامل خارجی دیگر نسبت می‌دهند، اسنادهای آنها بیرونی است، با این فکر که موفقیت‌های آنان، معتبر نیست و با بیم آنکه ممکن است دستشان رو شود، زندگی می‌کنند و خود را شایسته آن موفقیت نمی‌بینند.

علاوه بر این، وانمودگرایان از عزت‌نفس پایین رنج می‌برند. عزت‌نفس عقیده‌ای است که فرد درباره مجموعه توانایی‌ها، ویژگی‌ها و شایستگی‌های خود دارد. عزت‌نفس درجه تصویب، تأیید، پذیرش و ارزشمندی است که شخص به خود نسبت می‌دهد (بیابانگرد، ۱۳۷۳). طی سال‌های مختلف، یافته‌های تحقیقی نتایج ضد و نقیضی را درباره همبستگی منفی بین عزت‌نفس و وانمودگرایی گزارش می‌کنند. یافته‌های تاپینگ و همکاران (۱۹۸۵)، از همبستگی منفی بالا بین عزت‌نفس و وانمودگرایی حمایت می‌کنند.

عزت‌نفس مشروط نوع خاصی از عزت‌نفس است که مبتنی بر برآورده کردن برخی از معیارهاست. مثل داشتن ویژگی‌های خاص، یا داشتن برخی از شرایط، یا انجام برخی تکالیف است (کراکر ۲۰۰۴ و کرنیس ۱۹۹۵). در واقع عزت‌نفس مشروط بیشتر بر مبنای عملکرد فرد و یا دارایی‌های اوست.

کرنیس (۲۰۰۲)، معتقد است که عزت‌نفس مشروط، وابسته و متکی به نتایج و موفقیت‌ها در حوزه‌های حائز اهمیت برای فرد است و عزت‌نفس ضعیفی را در افراد منعکس می‌کند و شامل مؤلفه‌هایی چون جذابیت و محبوبیت، کفایت، فضیلت و اتکاء به خود است. در واقع عزت‌نفس مشروط بیشتر بر مبنای عملکرد فرد و یا دارایی‌های اوست یعنی فرد مشروط به داشتن یک امتیاز مثبت دارای عزت‌نفس است و با از دست دادن این امتیاز فرد عزت‌نفس خود را از دست می‌دهد.

با توجه به مطالب مطرح شده و اهمیت متغیرهای کمال‌گرایی و عزت‌نفس مشروط و رابطه آنها با وانمودگرایی و با توجه به این که در زمینه عزت‌نفس مشروط تحقیقات کمی انجام شده است، پژوهش حاضر با هدف پاسخ‌گویی به سؤال زیر انجام می‌گردد: «آیا بین ابعاد کمال‌گرایی و عزت‌نفس مشروط با ابعاد وانمودگرایی در دانشجویان رابطه معنی‌داری وجود دارد؟»

اهمیت و ضرورت پژوهش

کمال‌گرایی به عنوان تمایل افراطی به در نظر گرفتن معیارهای کامل و ارزیابی خود انتقادگری شدید تعریف شده است (فراست^۱، مارتین^۲، لاهارت^۳ و روزنبلیت^۴، ۱۹۹۰). بسیاری از نظریه‌پردازان، تحول کمال‌گرایی را محصول تعامل‌های کودکان با والدین خود در نظر گرفته‌اند (برنز^۵، ۱۹۸۰؛ دریسکول^۶، ۱۹۸۲؛ پاچت^۷، ۱۹۸۴). و معتقدند والدین انتقادگر و متوقع ممکن است از طریق انتقاد مستقیم و یا بر اساس وضع معیارها و انتظارات بالا تمایل به کمال‌گرایی را در فرزندان خود کمک کنند (به نقل از صوفیانی، ۱۳۸۶).

تاکنون تحقیقات زیادی در مورد کمال‌گرایی و عزت‌نفس در داخل و خارج کشور انجام شده است، اما وانمودگرایی به لحاظ نوظهور بودن هنوز در ابتدای راه است. همچنین عزت‌نفس مشروط به عنوان سازه‌ی جدید در ادبیات پژوهشی، موضوعی است که باید به آن توجه گردد. پژوهش بر روی دانشجویان قابل ملاحظه و بحث می‌باشد. به ویژه به دلیل این که پژوهش حاضر به موضوعی می‌پردازد که تاکنون پژوهش زیادی در داخل کشور روی آن انجام نشده است از این نظر بسیار حائز اهمیت است.

سه متغیر مورد بحث در این پژوهش (وانمودگرایی، کمال‌گرایی و عزت‌نفس) متغیرهایی هستند که دانشجویان را از هر نظر (روانی، جسمانی و شغلی) مورد تهدید قرار می‌دهند. مطمئناً توسعه درک ما از وانمودگرایی می‌تواند ما را در مکان بهتری برای پیشرفت و موقعیت شخصی قرار دهد.

---

¹ frost

² martin

³lahart

⁴ rozenbelt

⁵ bronz

⁶ driskool

⁷ pachet

آگاهی از نشانگان وانمودگرایی دانشجویان به خصوص دانشجویان کارشناسی ارشد می تواند نقش مهم و تعیین کننده ای در برنامه ریزی های لازم برای کاهش وانمودگرایی و کمال گرایی و بالا بردن عزت نفس حقیقی آنها داشته باشد. با شناخت و تشخیص دانشجویانی که مشکلات ناشی از کمال گرایی و عزت نفس مشروط با وانمودگرایی را دارند، می توان با ارائه برنامه ها و خدمات مناسب آموزشی امکانات لازم را برای موفقیت های علمی و اجتماعی دانشجویان فراهم آورد. همچنین می توان از عوارض و پیامدهای ناشی از کاهش عزت نفس حقیقی دانشجویان که نیروی اقتصادی و انسانی و قشر جوان فعال و آینده ساز کشور هستند جلوگیری کرد و برنامه هایی در جمعیت شناسی و در جهت اعتلای عزت نفس حقیقی و کاهش وانمودگرایی دانشجویان ارائه داد.

امید است بررسی رابطه ابعاد کمال گرایی و عزت نفس مشروط با ابعاد وانمودگرایی راهگشا و راهنمای برنامه ریزان باشد و سبب افزایش کارایی و اثربخشی و توانمندی دانشجویان گردد. با توجه به این امر و لزوم اهمیت پژوهش در دانشجویان و با توجه به بررسی های انجام گرفته که تاکنون تحقیقات اندکی در خصوص وانمودگرایی انجام گرفته، این پژوهش به بررسی رابطه ابعاد کمال گرایی و عزت نفس مشروط با ابعاد وانمودگرایی پرداخته است.

اهداف پژوهش

- ۱- تبیین رابطه ابعاد کمال گرایی با ابعاد وانمودگرایی در دانشجویان
- ۲- تبیین رابطه عزت نفس مشروط با ابعاد وانمودگرایی در دانشجویان
- ۳- پیش بینی ابعاد وانمودگرایی از طریق ابعاد کمال گرایی و عزت نفس مشروط

فرضیه های پژوهش

- ۱- بین ابعاد کمال گرایی و ابعاد وانمودگرایی در دانشجویان رابطه معنی دار وجود دارد.
- ۲- بین عزت نفس مشروط و ابعاد وانمودگرایی در دانشجویان رابطه معنی دار وجود دارد.
- ۳- ابعاد کمال گرایی و عزت نفس مشروط قدرت پیش بینی معنی داری برای ابعاد وانمودگرایی دارند.

تعاریف نظری و عملیاتی متغیرها

الف) تعاریف نظری:

۱ کمال‌گرایی را مجموعه‌ای از معیارهای بسیار بالا در عملکرد تعریف کرده که با ارزشیابی انتقادی افراطی همراه است. فراست (۱۹۹۰)، این معیارهای بالا، با ترس از شکست در آنها ارتباط دارد. فراست و دیگران (۱۹۹۰)، شش بعد را برای کمال‌گرایی قائل شده‌اند. این ابعاد عبارتند از: نگرانی درباره اشتباهات^۱، استانداردهای شخصی^۲، انتظارات والدین^۳، انتقادات والدین^۴، شک و تردید درباره درباره اعمال شخصی^۵ و نظم و سازمان یافتگی^۶. (گنجی، ۱۳۸۳).

۲ وانمودگرایی: وانمودگرایی به عنوان مجموعه‌ای از احساسات بی‌کفایتی تعریف می‌شود که از این باور نشأت می‌گیرد که فرد ناشایست است و قادر به کسب مهارت، در فعالیتی که خواهان انجام آن است و یا نیاز به انجام آن را دارد نیست. این احساسات حتی زمانی که فرد طبق شواهد به دست آمده درمی‌یابد که بر عکس شرایطی که فکر کرده است، به وقوع پیوسته است، به قوت خود باقی هستند. کلانس (۱۹۷۸)، هفت بعد را برای وانمودگرایی قائل شده است که عبارتند از کمال‌گرایی، ترس از شناخته شدن، اسناد موفقیت به شانس، عدم پذیرش تأیید دیگران، عدم درونی کردن موفقیت‌ها، نگرانی از اشتباه و خودناتوان‌سازی

۳ عزت‌نفس مشروط یک جنبه از عزت‌نفس است که در دهه اخیر شناخته شده است و به شدت وابسته و متکی به نتایج و موفقیت‌ها در حوزه‌های حائز اهمیت برای فرد است. عزت‌نفس مشروط میزان ارزشی است که فرد در زمینه خاص برای خود قائل است و این ارزش مشروط به کسب موفقیت در آن زمینه است و سطح نوسان عزت‌نفس در فرد به تجربیات شکست یا موفقیت او بستگی

---

¹ concern over mistakes (CM)

² personal standard (PS)

³ personal expectation (PE)

⁴ parental criticism (PC)

⁵ doubts about action (D)

⁶ organization (O)